FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ~IVILI

IM}ALLEF

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.

ILLUM it-Tlieta, 30 ta' Ottubru, 2001

Kaw\a Nru. 16
~itazz. Nru. 1956/99JRM

DISTINCT CONVERSIONS LIMITED

vs

Joseph u Agnes mi\\ew[in FASANELLI

Il-Qorti:

Rat l-Att ta`-~itazzjoni mressaq fis-7 ta' Settembru, 1999, li bih il-kumpannija attri`i ppremettiet:

Illi l-konvenuti kienu inkarigaw lis-so`jeta attri`i sabiex tesegwixxi xog]lijiet ta' alterazzjoni u benefikati fuq bazi "turnkey" fil-fond 6, Alley 1, Main Street, Balzan u li waqt ix-xog]lijiet inkarigat lill-istess so`jeta' tag]mel xog]lijiet o]ra;

Illi wara s-so`jeta attrici kienet bdiet ix-xog]lijiet il-kovenuti tterminaw l-istess appalt ming]ajr ebda raguni valida skond il-ligi;

Illi minkejja illi permezz ta' ittra uffi`jali tat-30 ta' Lulju 1999 is-so`jeta' attri`i interpellat lill-konvenuti sabiex i]allsu l-prezz fuq xogolijiet forniti u servizzi mog]tija d-danni li hija sofriet a kaw\a tat-terminazzjoni tal-appalt huma baqg]u inadempjenti;

G]alhekk is-so`jeta' attri`i talbet lil din l-Onorabbli Qorti g]aliex m'g]andhiex g]ar-ragunijiet premessi:

1. Tiddikjara jekk hemm bzonn illi l-konvenuti kienu da]lu fi ftehim mas-so`jeta' attri`i li bih inkarigawha tag]mel xog]lijiet g]aliha kif fuq premess;

2. Tiddikjara illi l-konvenuti unilateralment u ming]ajr ebda raguni valida skond il-li[i itterminaw l-appalt miftiehem mas-so`jeta' attri`i u dana ming]ajr il-kunsens tal-istess so`jeta' attri`i;

3. Tiddikjara illi l-konvenuti huma responsabbli g]all-kumpens dovut lis-so`jeta' attri`i g]al xog]ol mag]mul minnha u spejjez inkorzi minnha kif ukoll kumpens ie]or jew danni li ma jkunux je``edu l-qlig] li s-so`jeta' attri`i kienet tag]mel li kieku l-appalt ma [iex terminat;

4. Tillikwida l-istess kumpens u danni dovuti lis-so`jeta' attri`i skond it-talbiet pre`edenti;

5. Tikkundanna lill-konvenuti j]allsu lis-so`jeta' attri`i l-ammont hekk likwidat;

Bl-img]ax mid-data tal-ittra uffi`jali tat-30 ta' Lulju 1999 u bl-ispejjez komprizi dawk tal-ittra uffi`jali fuq imsemmija kif ukoll dawk tal-mandat ta' qbid datat 25 ta' Awissu 1999;

Il-konvenuti huma ingunti biex jidhru g]as-subizzjoni;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-kumpannija attri`i;

Rat ir-riferta tal-15 ta' Di`embru, 2000[1], li biha l-im]arrkin mi\\ew[in Fasanelli laqg]u il-kopja tal-Att ta`-~itazzjoni u l-avvi\ tas-smig] tal-kaw\a, wara li kienu saru diversi tentativi bla su``ess g]an-notifika tag]hom matul i\-\mien li l-kaw\a kienet quddiem il-Qorti;

Rat in-Nota mressqa mill-im]arrkin mi\\ew[in Fasanelli li biha e``epew:

1. Preliminarjament, l-atti ta' din il-kaw\a g]andhom ji[u dikjarati de\erti ai termini tal-artikolu 963(1) tal-Kap. 12 tal-Li[ijiet ta' Malta stante illi l-proceduri bil-miktub ma ng]alqux entro t-terminu perentorju ta' \mien stabbilit bil-li[i;

2. Preliminarjament ukoll, in-nullita' ta`-`itazzjoni attri`i stante illi l-premessi `itattivi u t-talbiet attri`i huma nebolu\i u ma jsegwux minn xulxin tant illi fit-tielet premessa `itattiva tag]ha s-so`jeta' attri`i tg]id illi kienet interpellat lill-konvenuti 'sabiex i]allsu l-prezz fuq xog]lijiet forniti u servizzi mog]tija d-danni li hija sofriet a kaw\a tat-terminazzjoni' sabiex b'hekk, fl-istess waqt, is-so`jeta' attri`i donnha li qed tintenta li tfittex lill-e``ipjenti gudizzjarjament g]ad-danni li sofriet u fl-istess waqt g]all-hlas tas-servizzi minnha allegatament prestati u xog]lijiet minnha allegatament forniti u dan bi ksur tal-prin`ipju kardinali "electa una via non datum recursus ad alteram';

[1] Pa[. 16 *tergo* tal-pro`ess;

3. Preliminarjament ukoll, is-so`jeta' attri`i kellha tistabilixxi u tfisser l-iskop illi g]alih kull wie]ed mix-xhieda minnha indikati kien proprju qieg]ed ji[i indikat;

4. Illi, fil-mertu, t-talbiet attri`i huma infondati fil-fatt u fid-dritt u g]andhom ji[u mi`]uda bl-ispejjez kollha kontra l-istess so`jeta' attri`i stante illi l-e``ipjenti kellhom ragunijiet validissimi sabiex jitterminaw il-kuntratt ta' xog]ol 'turnkey' illi huma kienu taw lis-so`jeta' attrici stante illi x-xog]ol fornut u s-serivzzi prestati mill-istess socjeta' attri`i ma kinux tal-kwalita' pattwita u ma kinux jil]qu l-livell minimu a``ettabbli u ma kinux skond l-arti u s-seng]a, il-prezzijiet illi kienu qed ji[u mitluba mis-so`jeta' attri`i kienu ezageratissimi u e``essivi u s-so`jeta' attri`i kienet irrendiet ru]ha ]atja fil-konfront tal-e``ipjenti ta' mizrappresentanzzjonijiet illi min]abba fih omm l-istess e``ipj enti sofrew danni ingenti;

5. Illi g]aldaqstant l-e``ipjenti qeg]din jipprevalixxu mill-proceduri odjerni istitwiti mis-so`jeta' attri`i sabiex jippromwovu u jressqu l-kontro-talbiet taghhom;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-istess mi\\ew[in Fasanelli;

Rat il-Kontro-Talba mag]mula mill-im]arrkin mi\\ew[in Fasanelli u mressqa flimkien man-Nota tal-E``ezzjonijiet tag]hom[2];

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-im]arrkin rikonvenzjonanti mi\\ew[in Fasanelli;

---

[2] Pa[. 22 sa 24 tal-pro`ess;

Rat in-Nota mressqa fil-11 ta' Jannar, 2001, li biha l-kumpannija attri`i rikonvenzjonata e``epiet[3] li t-talbiet tal-konvenuti g]andhom ji[u mi`]uda bl-ispejje\ stante li fl-ewwel lok ma kien hemm ebda a[ir qarrieqi da parti tas-so`jeta' attri`i, kif ukoll fit-tieni lok, min]abba li hija ma kka[unat ebda danni lill-konvenuti bi ]tija tag]ha, u inoltre fit-tielet lok, is-so`jeta' attri`i g]ad g]andha tie]u ming]and il-konvenuti skond kif jirri\ulta waqt it-trattazzjoni tal-kaw\a;

Rat id-Degriet tag]ha tal-5 t'April, 2001[4], li bih tat lill-im]arrkin \mien biex iressqu Nota ta' Sottomissjonijiet dwar l-ewwel e``ezzjoni tag]hom, dwar id-de\erzjoni tal-atti pro`esswali;

Rat ir-Rikors imressaq mill-im]arrkin fit-28 ta' Mejju, 2001, u d-Degriet ta' din il-Qorti tad-29 ta' Mejju, 2001[5], mog]ti waqt is-smig] tal-kaw\a dwar l-imsemmija talba tag]hom;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-im]arrkin fit-28 ta' Mejju, 2001, dwar l-e``ezzjoni tad-de\erzjoni[6];

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-istess kumpannija attri`i fit-30 ta' Mejju, 2001[7], bi twe[iba g]al dik imressqa mill-im]arrkin dwar l-ewwel e``ezzjoni tag]hom;

Semg]et it-trattazzjoni ulterjuri tal-avukat tal-im]arrkin dwar l-istess e``ezzjoni;

Rat l-atti kollha tal-kaw\a;

Rat id-Degriet tag]ha tas-27 ta' {unju, 2001, li bih]alliet il-kaw\a g]ad-de`i\joni dwar l-e``ezzjoni ta' de\erzjoni tal-azzjoni attri`i;

Ikkunsidrat:

[3] Pa[. 30 tal-pro`ess;
[4] Pa[. 36 tal-pro`ess;
[5] Pa[. 40-1 tal-pro`ess;
[6] Pa[. 38-9 tal-pro`ess;
[7] Pa[. 43-4 tal-pro`ess;

Illi d-de\erzjoni tal-kaw\i hija regolata b'Titolu g]aliha fil-Kodi`i tal-Organi\\azzjoni u Pro`edura ~ivili ta' Malta[8], u din tfisser mod partikolari kif kaw\a tintemm min]abba li tkun tqieset abbandunata minn min bdiha. L-effetti ta' l-applikazzjoni ta' dawn ir-regoli, fl-ewwel istanza, jkunu li l-kaw\a tintemm imma ma jintemmx mag]ha l-jedd li l-attur jibda pro`eduri o]rajn [odda dwar l-istess kwestjoni jekk kemm-il darba jkun g]adu fi\-\mien li jag]mel dan[9];

Illi d-de\erzjoni tapplika min]abba l-]tie[a li l-pro`eduri bil-miktub ta' kull kaw\a (ji[ifieri qabel ma tibda t-trattazzjoni tag]ha) jmisshom jag]lqu sa \mien li l-li[i tg]id li huwa perentorju[10]. Fil-ka\ ta' kaw\i fl-ewwel grad, dan i\-\mien huwa ta' sitt xhur, li jibda g]addej minn dak inhar li jitressaq l-Att ta`-~itazzjoni;

Illi fil-ka\ quddiem il-Qorti, `-~itazzjoni tressqet fis-7 ta' Settembru, 1999, u n]ar[et b'appuntament g]all-ewwel smig] fit-22 ta' Frar, 2000, b'Degriet tal-15 ta' Settembru, 1999[11]. Illi, kif ing]ad, l-im]arrkin [ew notifikati b'kopja tag]ha fl-14 ta' Di`embru, 2000, ji[ifieri sena u [img]a minn dak inhar li nfet]et il-kaw\a;

Illi meta l-istitut tad-de\erzjoni dda]]al fil-Kodi`i pro`edurali tag]na, kien japplika biss g]al dawk il-kaw\i li tressqu bil-g]amla solenni (ji[ifieri, bil-mezz tal-libell): hemm il-fehma, g]alhekk, li dan l-istitut ma japplikax g]al dawk il-kaw\i mibdija bil-pro`edura sommarja, ji[ifieri b'Att ta`-~itazzjoni[12];

Illi wie]ed irid jara jekk kemm-il darba dan li g]adu kemm ing]ad g]adux jg]odd illum, ji[ifieri wara li da]lu fis-se]] l-bidliet fil-Kodi`i fl-1995, fejn il-forma solenni fl-ewwel grad tne]]iet i\da ma tne]]iex l-istitut tad-de\erzjoni. Dan jing]ad g]aliex, fis-subartikolu (2) tal-artikolu 963, li jitkellem dwar minn meta

---

[8] Titolu XV tat-Tielet Ktieb tal-Kap 12 tal-Li[ijiet ta' Malta (artt. 963 sa 967);

[9] Art. 963(6);

[10] Art. 963(1);

[11] Ara pa[. 5 tal-pro`ess;

[12] Ara Noti dwar Pro`edura ~ivili, Prof. Caruana Galizia, pa[. 1450;

jibda jing]add i\-\mien ta' sitt xhur, il-li[i ssemmi "l-pre\entata ta`-`itazzjoni". Minkejja dan, din il-Qorti, diversament presjeduta, kellha l-opportunita' li tqis din il-kwestjoni u kienet uriet il-fehma li s-sitt (6) xhur imsemmija fl-artikolu 963(1) kif inhu llum xorta ma japplikawx g]al pro`edura mibdija b'Att ta' ~itazzjoni, g]aliex fi pro`eduri sommarji m'hemmx \mien g]all-atti miktuba[13];

Illi, madankollu, wie]ed g]andu jsemmi li l-li[i, wkoll f'dak li jirrigwarda l-pro`eduri informali jew sommarji, tiffissa \mien jew fa\i ta' pro`eduri preliminari li matulhom huwa mistenni li jitressqu l-atti bil-miktub mill-partijiet u li, ma' l-g]eluq tieg]u, il-kaw\a titqieg]ed fuq il-listi g]as-smig][14]. F'dan il-ka\, allura, l-istitut tad-de\erzjoni jsir japplika b'dak il-mod u f'dawk i`-`irkostanzi[15], ukoll fil-ka\ ta' pro`eduri mibdijin b'Att ta' ~itazzjoni;

Illi g]al \mien twil, id-disposizzjonijiet tal-li[i [ew imfissra u applikati b'mod iebes u intransi[enti g]all-a]]ar u dan bil-]sieb li ji[i m]ares in-nuqqas ta' dewmien mhux me]tie[fil-kaw\i. Min-na]a l-o]ra jidher li huwa daqstant xieraq u mist]oqq li l-li[i tassikura li s-sanzjonijiet ma]suba fl-istitut tad-de\erzjoni ma jintefg]ux fuq il-parti li tonqos li twettaq il-parti tag]ha fi\-\mien stabilit minkejja r-rieda tag]ha, jew jekk turi li trid tu\a l-]ila kollha tag]ha biex til]aq lill-parti l-o]ra, jew fejn il-parti l-o]ra tirrinunzja g]all-e``ezzjoni[16];

Illi, kif ing]ad minn din il-Qorti wkoll, l-istitut tad-de\erzjoni huwa ma]sub biex jippenali\\a lil dak l-attur (jew appellant) li ma jkunx qieg]ed imexxi bil-g]aqal il-pro`edura mibdija minnu, i\da mhux ma]sub la biex jorbot idejn il-Qorti fl-appuntament tal-kaw\i u lanqas biex isawwat lill-attur (jew appellant, skond il-ka\) min]abba]ti[ijiet amministrattivi tal-

[13] Ara P.A. G.V. **29.1.1996** fil-kaw\a fl-ismijiet ***M. Vella Gatt noe vs C. Cassar;***
[14] Artt. 152 u 158(12) tal-Kap 12;
[15] Ara P.A. G.C. **9.12.1998** fil-kaw\a fl-ismijiet ***C. Calleja vs M. Micallef***
[16] Ara. App. Inf. **26.2.1999** fil-kaw\a fl-ismijiet ***F.X. Formosa et vs C. Mifsud et***;

Qorti[17]. Issa, fil-qag]da pro`edurali li tapplika b]al issa, peress li `itazzjoni ma tistax ti[i notifikata lill-im]arrek qabel ma tkun in]ar[et b'ordni mill-Qorti, l-attur ma jistax ji[i kastigat g]a\-\mien li jkun g]adda bejn meta jkun ressaq l-Att ta`-~itazzjoni u meta dan ikun in]areg b'ordni tal-Qorti u jkun iffissat il-jum tal-ewwel smig][18];

Illi g]alhekk, jidher li l-waqt li wie]ed g]andu jqis b'applikazzjoni g]a\-\mien imsemmi fl-artikolu 963(1) tal-Kap 12 huwa dak ta' meta l-Qorti to]ro[l-ordni li bih il-kaw\a ting]ata jum g]all-ewwel smig] u jin]are[l-avvi\ ta' dik id-data[19];

Illi, fin-Nota ta' Sottomissjonijiet tag]hom, l-im]arrkin jg]idu li l-kumpannija attri`i ma wrietx g]aqal bi\\ejjed u naqset li twettaq dawk il-pro`eduri kollha miftu]in g]aliha biex til]aq tinnotifikahom f'waqthom b'kopja tal-atti tal-kaw\a;

Illi, min-na]a tag]ha, il-kumpannija attri`i tg]id li g]amlet kulma setg]et bil-me\\i mog]tijin lilha mil-li[i biex twettaq fil-]in in-notifika me]tie[a;

Illi, bi qbil ma' dak li tg]id il-kumpannija attri`i, din il-Qorti temmen li l-li[i fir-rigward trid titqies kollha, u wie]ed ma jridx iwarrab minn quddiemu dak li jg]id l-artikolu 963(5) tal-Kap 12 dwar i\-\mien imsemmi fis-subartikolu (1) g]al dak li jirrigwarda kaw\i li jkunu pendenti quddiem il-Qorti fl-ewwel grad. F'dak il-ka\, il-li[i tg]id li kaw\a li l-pro`eduri bil-miktub tag]ha ma jng]alqux fi \mien tas-sitt (6) xhur, titqies li tqeg]det fuq il-lista tal-kaw\i li, f'`irkostanzi o]rajn, jit]allew *sine die* ta]t id-disposizzjonijiet tal-artikoli 964 sa 967 tal-Kodi`i. I\da l-Qorti ma taqbilx mat-tifsira mog]tija mill-kumpannija attri`i fejn tg]id li d-de\erzjoni ma sse]]x jekk fil-fatt il-kaw\a ma tkunx imda]]la fil-lista ta' kaw\i li jkunu marru

---

[17] Ara P.A. GCD **5.11.1999** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Dr. T. Azzopardi vs V. Aquilina*** et;

[18] Ara P.A. NA **14.7.2000** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Elmo Insurance Services Limited et vs E. Pa`e et***;

[19] Ara P.A. NA **16.2.2001** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Dr. K.F. Dingli noe et vs Dr. R. Porsella Flores noe et***

sine die. L-artikolu 963(5)(a) tal-Kap 12 ma jg]idx li l-kaw\a trid tkun segwiet l-*iter* imsemmi fl-artikolu 964(1), imma biss li, f'ka\ li kaw\a pendenti quddiem il-Qorti tal-ewwel grad, li l-pro`edura bil-miktub tag]ha ma tkunx ing]alqet fi\-\mien imfisser fl-artikolu 963(1), din titqies b]ala kaw\a li tkun tqeg]det fuq il-lista tas-smig] u titqies b]ala kaw\a li, b'ordni tal-Qorti, tkun marret *sine die*, g]alkemm fil-fatt ma tkun g]adha qatt hekk tqeg]det;

Illi, fil-fehma tal-Qorti, f'dak il-ka\, i\-\mien li fih il-kaw\a tin\amm "imdendla" qabel titqies li marret de\erta jitwal bi\-\minijiet imsemmija fl-artikolu 964(1) u 967;

Illi, issa l-Qorti trid tg]addi biex tara kif japplikaw g]all-ka\ presenti l-prin`ipji u l-konsiderazzjonijiet li g]adhom kemm saru;

Illi jekk wie]ed iqis il-kriterji msemmija fl-artikolu 963(5), u jqabbilhom mal-fatti li jsawru dan il-ka\, g]andu jsi li \-\mien ta' sitt xhur minn meta l-Qorti appuntat il-kaw\a g]as-smig] kienu g]addew sa dak inhar li l-im]arrkin [ew notifikati: minn dak inhar, ji[ifieri mill-14 ta' Marzu, 2000, il-kaw\a kienet, skond il-kliem tal-li[i, meqjusa b]ala wa]da li kienet tqieg]det *sine die*. Mela, fl-a]]ar ta' dak ix-xahar, ji[ifieri fil-31 ta' Marzu, 2000, dwar din il-kaw\a beda g]addej i\-\mien imsemmi fl-artikoli 964 u 967. Dan i\-\mien, effettivament, kellu jkun ta' sitt xhur, u, billi ma tressqet l-ebda talba, qabel l-g]eluq tieg]u, g]all-estensjoni ta\-\mien[20], g]alaq qabel ma l-im]arrkin [ew notifikati;

Illi sa dak inhar li l-Qorti (diversament presjeduta) laqg]et it-talba tal-kumpannija attri`i[21] biex in-notifika tal-im]arrkin issir bil-pro`edura tal-affissjoni u l-pubblikazzjoni msemmija fl-artikolu 187 tal-Kap 12, i\-\mien hawn fuq imsemmi ma kienx g]adda. I\da, inspjegabilment, minflok ma segwiet id-

[20] Art. 966(1) tal-Kap 12;
[21] Ara Degriet f'pa[na 12 tal-pro`ess

Degriet, il-kumpannija m]arrka re[g]et ittentat notifika skond id-Degriet tas-6 t'April, 2000[22], u, fil-fatt, in-notifika lill-im]arrkin ma saret qatt skond kif ordnat din il-Qorti fid-Degriet tag]ha tal-14 ta' {unju, 2000;

Illi g]all-finijiet tal-artikolu 732(2) tal-Kap 12, irid jing]ad ukoll li l-e``ezzjoni ta]t esami tressqet mill-im]arrkin qabel kull e``ezzjoni o]ra u g]alhekk m'hemmx dubju li huma ma rrinunzjawx g]aliha b'xi g]amil ie]or waqt it-trattazzjoni[23];

Illi, me]udin dawn il-kriterji kollha b'qies, jirrisulta lil din il-Qorti li l-pro`eduri bil-miktub f'din il-kaw\a ma ntemmux f'waqthom u qabel ma skada l-a]]ar \mien kontemplat mil-li[i sabiex il-kaw\a titqies abbandunata, u g]alhekk fil-fehma tag]ha, is-sanzjoni ma]suba mil-li[i ma tistax ma ti[ix applikata;

Ghal dawn ir-ragunijiet, il-Qorti qeg]da taqta' din il-kwestjoni billi **tilqa' l-ewwel e``ezzjoni preliminari** tal-im]arrkin mi\\ew[in Fasanelli, tqis l-azzjoni attri`i de\erta u b'hekk te]les lill-istess im]arrkin milli joqg]odu i\jed fil-kaw\a bl-ispejje\ kontra l-kumpannija attri`i.

Moqrija

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.
30 ta' Ottubru, 2001.

[22] Ara pa[. 10 tal-pro`ess;
[23] Ara P.A. RCP **17.2.2000** fil-kaw\a fl-ismijiet ***J. Grima vs V. Aquilina et noe***

Charles Falzon
Deputat Re[istratur
30 ta’ Ottubru, 2001.